

Belediye Kanununa bâzı maddeler eklenmesine ve bu kanunun bâzı maddelerinin kaldırılmasına dair olan 5669 sayılı Kanunun ek 1 ve 4 ncü maddelerinin değiştirilmesi hakkındaki 6424 sayılı Kanunun ek 1 nci maddesiyle muvakkat maddesinin tadiline dair kanun lâyihası ve Dahiliye Encümeni mazbatası (1/68)

T. C.

Başvekâlet

14 . X . 1954

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71-2821, 371

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Belediye Kanununa bâzı maddeler eklenmesine ve bu kanunun bâzı maddelerinin kaldırılmasına dair olan 5669 sayılı Kanunu tadil eden 6424 sayılı Kanunun değiştirilmesi hakkında Dahiliye Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 13 . X . 1954 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun lâyihasının esbabı mucibesıyla birlikte ilişik olarak sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

ESBABI MUCİBE

6424 sayılı Kanunla tadil edilen 5669 sayılı Kanunun ek maddesine göre belediye meclisi seçimlerinin her dört senede bir İcra Vekilleri Heyetince tesbit ve ilân edilecek tarihte yapılması icabettedir. 6424 sayılı Kanunun muvakkat maddesine nazaran halen vazife görmekte olan belediye meclislerinin kanuni müddetleri 1954 yılı Kasım ayı sonunda nihayete ermekte olduğundan, 21 . VI . 1954 tarih ve 3/2 sayılı Dahiliye Encümeni mazbatasında da tebarüz ettirildiği üzere, İcra Vekilleri Heyetince, seçim müddeti nazara alınmak suretiyle seçim tarihinin nihayet Kasım ayı sonuna kadar olan müddet içerisinde tesbiti zaruri bulunmaktadır.

Hal böyle iken bu kanundan sonra 6428 sayılı Kanunla tadil edilen Milletvekileri Seçimi Kanununun 35 nci maddesine göre, memur ve müstahemlerle iktisadi devlet teşekkülleri mensuplarından belediye meclisleri âzalıkları için adaylıklarını koyacak olanların genel ve ara seçimlerinden asgari altı ay evvel istifaları icabettedir.

5669 sayılı Kanunun ek ikinci maddesine göre Milletekilleri Seçimi Kanunundaki maddelerin ve ezcümle adaylığa, propagandaya ve seçim kurullarına ait hükümlerin belediye meclisleri seçimlerinde de kıyas yoluyla tatbiki zaruri bulunmaktadır.

Bu vaziyet muvacehesinde, Kasım ayı sonunda kanuni müddetleri sona erecek olan belediye meclisleri seçimi için nihayet Kasım ayı içerisinde tâyini zaruri olan seçim günü ile, 5545 sayılı Kanunun riayeti mecburi olan müddetlere ait bu hükümlerini yerine getirmek mümkün olamamaktadır. 6428 sayılı Kanun 7 . VII . 1954 tarihinde yürürlüğe girmiş olduğuna göre bu müddetlere riayete imkân bulunamamıştır.

6424 sayılı Kanunun tedvini sırasında sonradan çıkacak ve kendisini de şümulü içerisine alacak bir kanunun ne gibi yeni hükümler getireceğini önceden kestirmenin mümkün olamayacağı şüphesizdir.

Bu imkânsızlıktan neşet eden bugünkü fiilî vaziyet ve zaruretler karşısında bir taraftan vatandaşlara Teşkilâtı Esasiye Kanunu ile tanınan ve âmme haklarından olan seçilmek hakkını memur ve müstahdemlerle iktisadi devlet teşekkülleri mensuplarına da tanımayı sağlayacak kanuni hükümlerin tesisi ve diğer taraftan üzerinde hassasiyetle durduğumuz seçim emniyet ve serbestisinin kâmil mânasiyle temini gayesiyle kanunun derpiş ettiği hükümlere muhakkak surette riayet etmek ve binnetice adaylığını koymak isteyen memur ve müstahdemlerle iktisadi devlet teşekkülleri mensuplarına kanunen tanınan bu hakkın kullanılmasına imkân hazırlamak için yeni bir kanunla seçim tarihi, namzetlik müddeti olan altı ay nazara alınarak tesbit edilmiş ve dört yıllık devre başının mevsim itibariyle vatandaş ekseriyeti için muvafık görülen ve seçim kütüklerinin ıslahını sağlayan yoklamayı mütaakıp Haziran ayına alınması uygun bulunmuş ve mevcut meclislerin kanuni süreleri bu mucip sebeplere dayanılmak suretiyle ayarlanmıştır.

Altı aylık namzetlik müddeti prensibinin memur ve müstahdemlerle iktisadi devlet teşekkülleri mensupları hakkında da tatbiki esası kabul edildikten sonra seçim gününün kanunen tâyin ve tesbit edilmesi zaruretiyle karşılaşılmış ve bu ciheti de ihtiva etmek üzere bu tadil tasarısı tanzim ve takdim kılınmıştır.

Dahiliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Dahiliye Encümeni
Esas No. 1/68
Karar No. 3

16 . XI . 1954

Yüksek Reisliğe

Belediye Kanununa bazı maddeler eklenmesine ve bu kanunun bazı maddelerinin kaldırılmasına dair olan 5669 sayılı Kanunun ek 1 ve 4 neü maddelerinin değiştirilmesi hakkındaki 6424 sayılı Kanunun ek birinci maddesi ile muvakkat maddesinin tadiline dair olan kanun lâ-yihası, Dahiliye Vekâleti Müsteşarının iştirakiyle encümenimizde görüşüldü :

Filhakika 6424 sayılı Kanundan sonra kabul ve neşrolunan Milletvekilleri Seçimi Kanununun bazı maddelerini tadil eden 6428 sayılı Kanunun 35 nei maddesine göre memur ve müstahdemlerle iktisadi devlet teşekkülleri mensuplarından adaylıklarını koyacakların seçimlerden altı ay evvel istifaları icabetmekte olmasına, 5669 sayılı Kanuna ek 2 nei maddesinin ezcümle adaylığa taallük eden hükümlerinin belediye meclisleri seçimlerinde de tatbik edileceğine göre alâkalıların belêliye meclisleri seçimlerine adaylıklarını koyabilmeleri için altı ay evvel istifa etmeleri zaruri bulunduğu gibi bu müddetin evvelden gerek hükümetçe ve gerek alâkalılarca teemmül edilebilmesini teminen rey verme gününün tesbiti icabetmektedir.

Belediye meclisleri seçimlerinin 6424 sayılı Kanun hükümleri dairesinde, icrasının ise 6428 sayılı Kanunun 35 nei maddesi hükmü karşısında mümkün olamayacağı cihetle altı aylık zamanın derpiş edilebilmesine imkân hâsıl olabilmesi için ek birinci maddenin tadili uygun görülmüştür. Gerek o bakımdan ve gerekse mevsim itibarıyla münakalenin ve köylerle irtibatın kolaylığı ve ekserisi zürra olan vatandaşların, işlerinin en az bulunması itibarıyla bu seçimlerin Haziran ayının son Parazına rastlıyan günde yapılması da yerinde görülmüştür.

6424 sayılı Kanunun muvakkat maddesine göre mevcut belediye meclislerinin kanuni süresi 1954 Kasım ayı sonunda hitama ereceğinden seçimlerin Haziran ayında yapılması halinde mevcut belediye meclislerinin kanuni sürelerinin 1955 Haziran ayı sonuna kadar devam etmesi de tabii bulunmuştur.

Bu sebeplerle hükümet lâ-yihasının aynen kabulüne, belediye meclislerinin süreleri de 1954 yılı Kasım ayı sonunda hitama ereceğinden lâ-yihanın bir an evvel müzakere edilip kanuniyet kesbedebilmesi için, takdimen ve müstaceliyetle görüşülmesine karar verildi.

Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Riyasete sunulur.

Dahiliye En.

Reisi	Reisvekili	M. Muharriri
Edirne	Ankara	İzmir
R. Nasuhioğlu	A. Benderlioğlu	P. Arat
Kâtip		
Kocaeli	Amasya	Çanakkale
S. Yalım	M. Zeren	S. Karanakçı
Çoruh	Çorum	Denizli
Z. Ural	B. Koldaş	A. H. Sancar
Kars		Kastamonu
M. Hazer		S. Çağlar
İmzada bulunamadı		
Kastamonu	Muğla	Samsun
M. Kuşakçioğlu	Y. Başer	M. Özkefeli
Sivas		Uşak
E. Damalı		Y. Aysel
İmzada bulunamadı		
Van		Yozgad
M. Görentaş		Ö. L. Erzurumluoğlu
İmzada bulunamadı		

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Belediye Kanununa bâzı maddeler eklenmesine ve bu kanunun bâzı maddelerinin kaldırılmasına dair olan 5669 sayılı Kanunu tadil eden 6424 sayılı Kanunun değiştirilmesine dair kanun lâyihası

MADDE 1. — 1580 sayılı Belediye Kanununa 5669 sayılı Kanunun birinci maddesiyle eklenip 6424 numaralı Kanunla değiştirilen ek birinci madde aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Ek madde 1. — Belediye meclisleri seçimi her dört senede bir Haziran ayının son Pazartesi günü yapılır.

5545 sayılı Milletvekilleri Seçimi Kanununa göre kurulacak olan ilçe seçim kurulları belediye meclisleri seçimi yaptırmak ve seçim işlerini tanzim ve idare etmekle görevlidirler.

Belediye meclisinin dönem sonundan önce her hangi bir sebeple inhişali veya belediye meclisi üye sayısının, yedeklerin de getirilmesinden sonra mürettep üye adedinin yarısından aşağı düşmesi hallerinde belediye başkanı derhal mahallin ilçe seçim kurulu başkanlığına haber vermeye mecburdur. Bu haber üzerine ilgili ilçe seçim kurulu oy verme gününü en az bir ay evvelinden belirtir ve ilân eder.

MADDE 2. — 6424 sayılı Kanunun muvakkat maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Muvakkat madde — Mevcut belediye meclislerinin kanuni süresi 1955 yılının Haziran ayı

sonuna kadar devam eder.

MADDE 3. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

MADDE 4. — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Başvekil

A. Menderes

Devlet Vekili

Dr. M. Sarol

Adliye Vekili

O. Ş. Çiçekdağ

Dahiliye Vekili

N. Gedik

Maliye Vekili ve Güm.

İnh. V. V.

H. Polatkan

Nafia Vekili

K. Zeytinöğlü

Sıh. ve İç. Mv. Vekili

Dr. B. Uz

Ziraat Vekili

N. Ökmen

Çalışma Vekili

H. Erkmen

Devlet Vekili ve

Başvekil Yardımcısı

F. R. Zorlu

Devlet Vekili

Osman Kapani

Millî Müdafaa Vekili

E. Menderes

Hariciye Vekili

F. Köprülü

Maarif Vekili

C. Yardımcı

İktisat ve Ticaret Vekili

S. Yırcalı

G. ve İnhisarlar Vekili

Münakalât Vekili

M. Çavuşoğlu

İşletmeler Vekili

F. Çelikbaş